

Архитектура с поглед към бъдещето

46

ТРИДЕСЕТГОДИШНАТА ИСТОРИЯ НА ПРОЕКТАНТСКОТО БЮРО PROARCH ВКЛЮЧВА ДВЕ ПОКОЛЕНИЯ АРХИТЕКТИ И БОГАТО ПОРТФОЛИО ОТ ОБЕКТИ. СРЕД ТЯХ СА ЧЕТИРИНАЙСЕТ ВИНАРНИ, КОИТО НОСЯТ НА СЕМЕЙСТВО ХРИСТОВИ ОТЛИЧИЕ ОТ ЕВРОПЕЙСКИЯ РИЦАРСКИ ОРДЕН НА ВИНОТО

Aрх. Антония Христова създава първия си проект на многофамилна къща с помощта на картонени кутийки, флукастери и една цяла стена в хола. Тогава е само на пет години, но след тази случка близките ѝ се убеждават, че ще наследи семействия бизнес.

Още от малки тя и сестра ѝ, арх. Боряна Христова, искат да създават устойчиви и артистични сгради. Тази страсти избва по наследство от родителите им – основателите на проектиранско бюро Proarch Egvarp и Маргарита Христови.

Бизнесът им стартира, когато сестрите са на 6 и 11 години (Боряна Христова е по-голямата). Докато момичетата растат, виждат целия про-

цес по създаване и реализиране на проектите. Спомнят си как след училище са си писали домашните, а майка им и баща им са правили чертежи върху оризова хартия. Понякога се е случвало да отварят вратата на инвеститори или да дочуват разговори със строителната компания. Най-вълнуващо за тях е било да видят финалния резултат.

„За архитекта всеки обект е интересен, приема го като свое дете. Да гледаш как израства от белия лист до красива функционална сграда е нещо несравнимо“, казва Антония Христова.

Днес тя е координатор на проектиранския процес, а Боряна Христова следи новостите в съвременните

технологии и самоусъвършенстването на компанията. Идвате работят по интериорния дизайн. Баща им е творчески ръководител и водещ проектиант, докато майка им отговаря за градоустройствените разработки. Творческият екип се разрасства с увеличаване обема на работата.

За почти 30-годишната си история компанията има богато портфолио от многофамилни къщи, хотели, бизнес сгради и винарни. Дори Egvarp Христов е носител на отличие от Европейския рицарски орден на Виното заради избите, които е създад със семейството си. Самият той никога не се е занимавал с производство или търговия с напитката. Въпреки това успява да изпълни желанията на екс-

перитите в областта. Прави го със страсти и любов към архитектурата.

Тази отдавеност и вниманието към детайлът го срещат със съпругата му Маргарита Христова още през студентските им години. Тогава двамата учат в София. Завършват с едни от най-добрите резултати и това им дава възможност да започнат работа, където искат. Въпреки това те са решени да се върнат в родния Пловдив и там да се развиват като професионалисти. Първата работа на Христов е за държавното предприятие „Зонална проектоантическа организация Пловдив“. Там създават общ проект за почивната база на топлоелектрическата централа „Бобов дол“ – „Електра“.

Работят за организацията през 80-те години на миналия век. Заради политическата обстановка в страната повечето от ангажиментите са за бившите съветски републики. Това им дава практически умения и идеята за собствен бизнес узрява. Така през ноември 1992 г. двамата създават проектоантическото бюро Proarch.

Опитът за работа извън граница от предишните им работни места им помага и чрез него намират първите си проекти. Започват с проекти на къщи и хотели в Украйна, Молдова и Русия. През 2001 г. получават поръчка за правителствения ВИП на Терминал 1. Той е разположен в западното крило на летището и обслужва предимно дипломатични визити.

Докато баща им и мајка им търсят следващия голем проект и малко по малко развиват базата си от клиенти, Антония Христова учи в професионална гимназия по строителство, архитектура и геодезия, а Боряна Христова завършва хуманитарна гимназия. Там получават домашни и ги правят на чертожните дъски на родителите си. Гледат как семейният бизнес расте и още веднъж се убеждяват, че тяхното място също е в Proarch. Така избират и висшето си образование. Боряна завършва архитектура в Берлин, а Антония учи първо икономика в Пловдив, а след това и архитектура в Нов български университет.

През 2006 г. творческият екип се разрасства с увеличаването на обема на работата. Така се оформя ядрото,

което и до днес дава Proarch.

„Фирмата ни е изключително добре организирана и всяко звено е част от Вътрешна Верига, която е безотказна. През годините бройката на служителите ни е варирала и сме работили с много доказали се професионалисти. Въпреки това пак сме си същите тези девет души в основата. Това е важно и за бъдещото ни израстване“, казват семейство Христови.

Познанията за строителството, които е набрупала Антония, ѝ помогат да управлява умело фирмения капитал. Тя дори подготвя част от финансовите отчети и прави салдото за годината. След това го изпраща на счетоводителя за проверка.

Когато тя се присъединява към компанията, поръчките извън страната са около 30% от всички. Сред тях е и многофамилна къща в Армения. Инвеститорите там разбират за Proarch от препоръка. По същия бизнес модел за десет години проектоантическите изграждат четиринаесет винарни от Огеса до Винения комплекс в Старосел. Христови нямат никакво в обработката на грозде или на създаването на напитку от него: „Винарите си говорят и когато един е доволен, новината стига до всички.“

Диверсификацията от различни дестинации помага на семейство Христови да запазят бизнеса си по време на кризата през 2008 г. След нея те си печелят името на устойчиво проектоантическо бюро, което се е доказало през годините. „Когато се стараеш да изпълняваш дадени срокове

и съответно да оправдаеш дадено то доверие, не ти остава много време да анализираш трудностите. Можеш само да трупаши опит и механизми, за да се справиш с предизвикателствата“, казва Антония Христова.

По време на пандемията от коронавирус Proarch не просто не губи клиенти, но и бележи растеж. Според архитектите инвеститорите с възможности са се насочили към пазара на имоти, за да защитят парите си. Така поръчките на бюрото са се увеличили. В този период избут при тях и управителите на жилищен комплекс Томов Plaza в Пловдив. Проектът е „завършен на 90% и скоро ще получи акт 16“.

Христови се стремят фирмата да остане вярна на семейните им ценности и да продължи да се развива. Надяват се тя да остане в рода им, като се предава през поколения. „Още от малки със сестра ми съпревиждаме всеки успех на родителите ни. Така официалното ни включване в компанията го дъже от само себе си. Когато взимаш пример от хора, които обичат работата си, е невъзможно да не мечтаеш един ден да станеш като тях.“

Най-малкият член на семейството сега е дъщерята на Антония Христова – Екатерина. Тя е едва на девет месеца, но се очаква скоро да има собствени флуистери. Като знаем историята от детството на майка ѝ, може Екатерина да не хареса блокчето за оцветяване и да избере да рисува директно върху стените.